

Получена: 25.10.2024 г.

Приета: 30.10.2024 г.

ПУБЛИКАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА УАСГ В SCOPUS- РЕФЕРИРАНИ И ИНДЕКСИРАНИ СПИСАНИЯ, КНИГИ И СБОРНИЦИ ОТ КОНФЕРЕНЦИИ ПРЕЗ 2018 – 2023 Г.

Л. Здравков¹, Т. Венелинов²

Ключови думи: Scopus, УАСГ, ТУ-София, ВСУ, ХТМУ, МГУ, ЛТУ, ВТУ

РЕЗЮМЕ

Разгледана е публикационната дейност за 2023 г. на Университета по архитектура, строителство и геодезия (УАСГ) в Годишника на УАСГ, в който са публикувани статии по изнесените доклади на Международната юбилейна научна конференция „80 години УАСГ“, проведена между 9 и 11 ноември 2022 г. Представена е научната продукция в реферирани и индексирани (Scopus) издания след приемането на Закона за развитие на академичния състав (ЗРАСРБ) през 2018 г. до 2023 г. Направено е сравнение между публикациите в реферираните и индексираните издания, и тези на сродните на УАСГ висши училища, и други технически университети в Република България. Обърнато е внимание и на популяризирането на научната продукция на авторите от УАСГ и тези на близките висши училища.

1. Въведение

Първото у нас Висше техническо училище се основава на тържествено събрание на 4 октомври 1942 г. На следващия ден, 5 октомври 1942 г., то отваря вратите си за първите учебни занятия. От началото на 1945/46 учебна година Висшето техническо училище се превръща в Държавна политехника с два факултета – Строителен и Машинен. С разделянето на Държавната политехника през учебната 1952/53 г. завършва

¹ Любомир Здравков, доц. д-р инж., гл. редактор на Годишника на УАСГ, бул. „Хр. Смирненски“ № 1, 1046 София, e-mail: zdravkov_fce@uacg.bg

² Тони Венелинов, доц. д-р, кат. „Водоснабдяване, канализация и пречистване на водите“, УАСГ, бул. „Хр. Смирненски“ № 1, 1046 София, e-mail: tvenelinov_fhe@uacg.bg

началният етап на висшето техническо образование в България. От съществуващите вече 8 факултета се основават 4 висши училища – Инженерно-строителен институт (ИСИ), Машинно-електротехнически институт (МЕИ), Химико-технологически институт (ХТИ) и Минно-геоложки институт (МГИ).

Настоящата статия е за публикационната дейност на Университета по архитектура, строителство и геодезия (УАСГ) през 2023 г. Тя разглежда и публикациите в реферирани и индексирани от Scopus издания след приемането на промените в Закона за развитие на академичния състав (ЗРАСРБ) през 2018 г. Данните от Scopus [1] за публикациите на УАСГ са актуални към последното посещение на базата данни – 01.09.2024 г.

Разгледана е публикационната дейност и цитируемостта на статиите, реферирани и индексирани в Scopus за сродните на УАСГ висши училища и другите технически университети в Република България – Техническият университет в София (ТУ-София), Химико-металургичния и технологичен университет (ХТМУ), Висшето транспортно училище „Тодор Каблешков“ (ВТУ), Висшето строително училище „Любен Каравелов“ (ВСУ), Лесотехническият университет (ЛТУ) и Минно-геоложкият университет „Св. Иван Рилски“ (МГУ). Освен това е обърнато внимание и доколко авторите на научна продукция от УАСГ и сродните висши училища се опитват да я популяризират чрез интернет базирани бази данни с отворен достъп.

2. Демография на техническите висши училища в България

Седемте технически висши училища са сравнени по отношение на публикационната им активност в реферираните и индексираните издания на Scopus [1]. Тази база данни наблюдава 46704 списания и сборници от конференции (към 01.09.2024 г.), което я прави най-голямата световна база данни, съдържаща наукометрични показатели, макар да изчислява собствена „метрика“ по отношение на списанията (CiteScore, SJR и SNIP [2]), а не се придържа към универсално приетия „Импакт фактор“ (JIF), изчисляван от Clarivate (преди познати като Web of Science).

С цел обяснение на някои от резултатите е необходимо да започнем с демографски данни – брой работещи и брой учащи се в съответното висше училище. Данните са представени в таблица 1.

Таблица 1. Общ брой работещи и учащи в техническите висши училища

Висше училище	УАСГ	ВСУ	ВТУ	МГУ	ЛТУ	ХТМУ	ТУ-София
Общ брой работещи	655	69	190	260	603	310	1 654
Общ брой учащи се	3 808	370	820	1 130	1 807	1 857	11 181
Съотношение	5,8	5,4	4,3	4,3	3,0	6,0	6,8

По общ брой работещи УАСГ се нарежда на второ място след ТУ-София и е със сходен брой с ЛТУ. По брой студенти УАСГ се нарежда отново на второ място по учащи се (пак след ТУ-София). По-високото съотношение между учащите се и работещите в едно висше училище косвено се показва добро оптимизиране на дейностите, но същевременно не се отчитат спецификите на образованието в различните научни области и професионални направления. Данните показват най-голямо съотношение учащи се/работещи в ТУ-София (6,8), което е над два пъти по-високо спрямо ЛТУ (3,0). По този показател УАСГ заема трето място (5,8).

3. Годишник на УАСГ

През 2023 г. бяха публикувани регулярните 4 броя на том 56 на Годишника на УАСГ, с общ брой 129 публикации, в това число и отпечатаните в брой четири 15 статии по финансираните научни проекти от Центъра за научни изследвания и проектиране (ЦНИП). Публикационната дейност през 2023 г. в Годишника на УАСГ нараства спрямо 2022 г. заради публикуването на статиите по представените доклади на Международната юбилейна научна конференция „80 години УАСГ“, която се проведе между 9 и 11 ноември 2022 г.

Средният брой на публикуваните статии в Годишника на член на академичния състав на УАСГ, чийто брой към момента е 363, намалява постоянно от 2020 г. насам с характеристични максимуми на всеки 5 г. [3]. Възможно е това да се дължи на стремежа за публикуване в реферирани и индексирани (Scopus и Web of Science) издания, от една страна, и възможността за публикуване на резултатите от финансираните от ЦНИП проекти в реферирани и индексирани (Scopus и Web of Science) издания, от друга.

4. Scopus-реферирани публикации

Към настоящия момент (01.09.2024 г.) авторите от УАСГ имат общо 1 237 статии в Scopus-реферирани научни списания и сборници от конференции (табл. 2). Броят им е повече от тези на ВСУ, ВТУ и МГУ, но е много далече от водачите ХТМУ и ТУ-София. По броя на цитиранията положението е аналогично – лидери са ХТМУ и ТУ-София, а УАСГ е някъде в средата, близо (но по-малко) до показателите на ЛТУ. Ако приемем, че средният брой цитати на публикация е критерий за качеството на научната продукция, то и тук УАСГ, с неговите средно 5,9 цитирания, отново е по средата. По този показател най-добре се представят авторите от МГУ, а учените от УАСГ единствено по този показател успяват да изпреварят колегите си от ТУ-София.

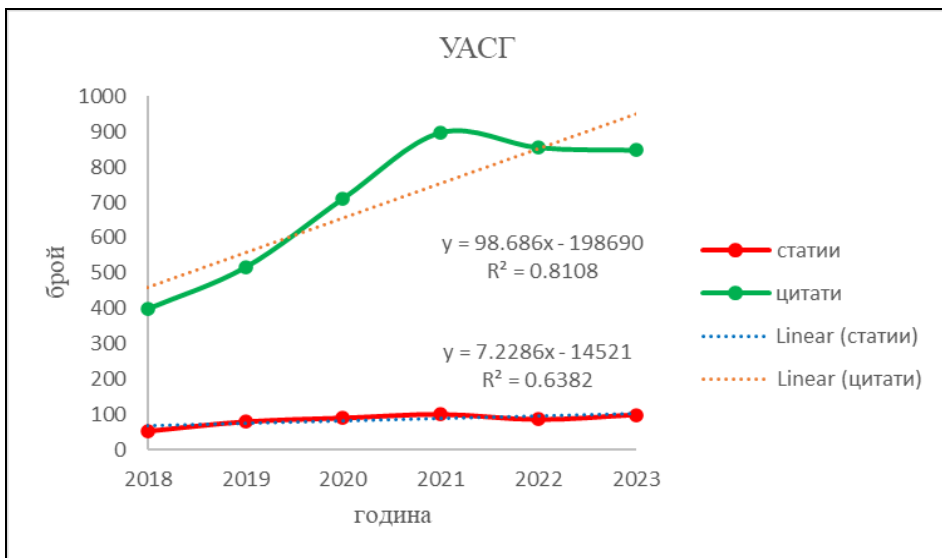
Таблица 2. Наукометрични показатели на базата на Scopus-реферирани издания от създаването на техническите училища [1]

Висше училище	УАСГ	ВСУ	ВТУ	МГУ	ЛТУ	ХТМУ	ТУ-София
Общ брой статии	1 237	142	404	467	1 606	4 935	9 808
Общ брой цитати (без автоцитатите)	7 275	265	942	4 559	11 140	44 446	35 459
h-индекс (без автоцитатите)	34	8	13	34	46	76	61
Среден брой цитати на публикация	5,9	1,9	2,3	9,8	6,9	9,0	3,6
Година на първата отразена в Scopus публикация	1985	1975	1990	1991	1983	1957	1970

4.1. Публикационна дейност 2018 – 2023 г.

В разглеждания период броят на статиите от УАСГ в Scopus-реферирани научни списания и сборници от конференции е относително постоянен, с тенденция към

повишаване. С изключение на 2018 г., когато публикациите са само 53, следващите години той нараства до относително постоянни граници между 80 и 100 бр. (фиг. 1).

Фиг. 1. Публикации и цитати на автори, свързани с УАСГ в Scopus-реферирани издания 2018 – 2023 г. [1]

За периода 2018-2023 г. ТУ-София е безспорен водач по брой публикации за година в Scopus-реферирани издания, което може да бъде обяснено с най-големия брой преподаватели, работещи там, вж. табл. 1. След това се нареждат ХТМУ и ЛТУ, а УАСГ заема средно положение (фиг. 2).

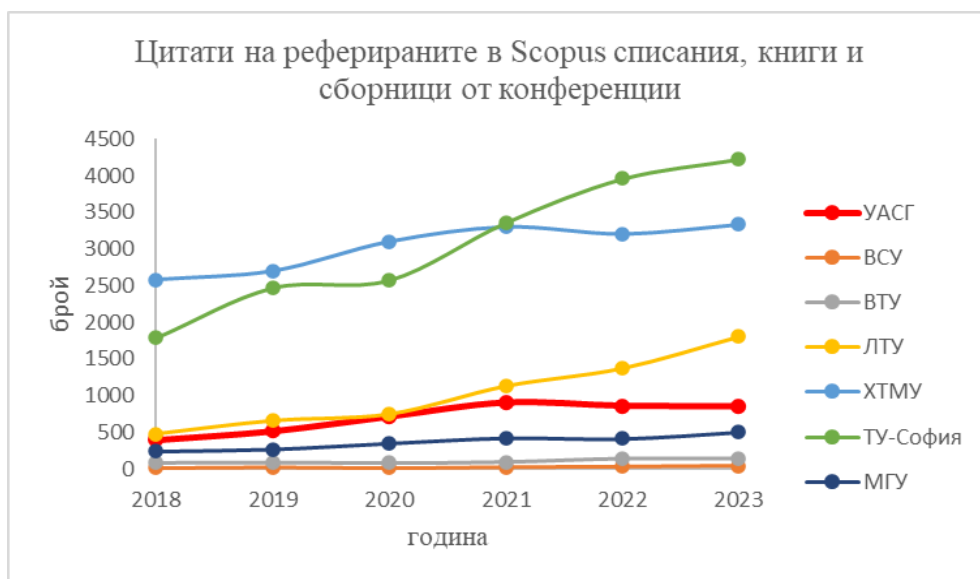

Фиг. 2. Публикации на техническите университети в Scopus-реферирани издания 2018 – 2023 г. [1]

4.2. Цитируемост на публикациите

При цитиранията в същия референтен период УАСГ е за пореден път по средата. Наблюдава се съществен ръст в периода 2018 – 2021 г., където от 398 цитатите достигат до 898. В следващите години броят им остава сравнително постоянен – 855 за 2022 г. и 848 за 2023 г., съответно (фиг. 3).

По общ брой на цитиранията отново първенци са ХТМУ и ТУ-София, като последните отбелязват впечатляващ ръст – от 1 790 бр. през 2018 г. до 4 228 бр. през 2023 г. Прави впечатление, че първоначално цитиранията на статии от УАСГ са били приблизително колкото тези от ЛТУ, но след това при последните се наблюдава значително нарастване.

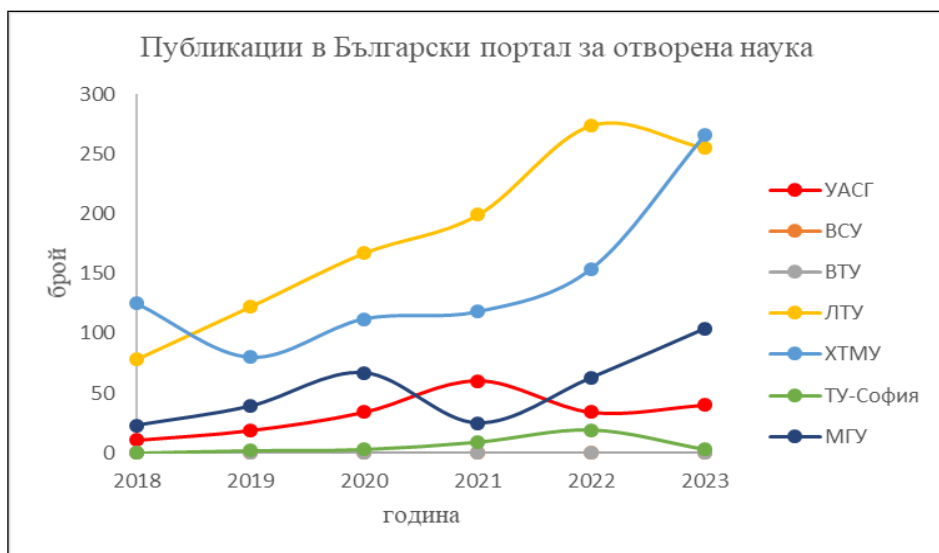
Фиг. 3. Разпределение на цитатите на публикациите на техническите университети в Scopus-реферирани издания 2018 – 2023 г. [1]

5. Популяризиране на публикациите

Ако научните достижения не се разпространяват сред изследователската общност, те стават безсмислени. Затова популяризирането на научните публикации за разгледания период (2018 – 2023 г.) е представено по отношение на две бази данни – Български портал за отворена наука (bpos.bg) и Researchgate (researchgate.net).

5.1. Публикации в Български портал за отворена наука

Броят на публикациите в сайта на българския портал за отворена наука са представени на фиг. 4.

Фиг. 4. Разпределение на публикациите в Български портал за отворена наука за периода 2018 – 2023 г. [4]

Прави впечатление, че дейността по популяризиране на публикациите не е свързана с броя на преподавателите в разглежданите университети. Например сравнително малки университети като ЛТУ и МГУ имат повече „качени“ публикации от значително по-големия ТУ-София (табл. 3).

Таблица 3. Общ брой публикации в Български портал за отворена наука bpos.bg [4]

Висше училище	УАСГ	ВСУ	ВТУ	МГУ	ЛТУ	ХТМУ	ТУ-София
Общ брой публикации	313	0	0	892	1429	1738	834

Видно е, че УАСГ е в долната половина на таблицата, много далече от лидера ХТМУ с неговите 1 738 публикации, изпреварвайки единствено ВСУ и ВТУ, които нямат публикации в тази база данни.

5.2. Регистрирани автори в Researchgate

Броят на авторите, регистрирани в публично достъпната база данни на Researchgate е показана в табл. 4.

Таблица 4. Общ брой автори, регистрирани в базата данни Researchgate [5]

Висше училище	УАСГ	ВСУ	ВТУ	МГУ	ЛТУ	ХТМУ	ТУ-София
Регистрирани автори	622	22	72	173	424	311	2153

В тази категория ясно личи различна тенденция. УАСГ е на второ място сред разглежданите висши училища, отстъпвайки само на ТУ-София. Ясно се вижда стремеж към популяризиране на авторите и техните изследвания в алтернативни бази данни, което ги прави все пак видими.

6. Заключение

Изследователската и неотменно свързаната с нея публикационна дейност са право и задължение на преподавателите във висшите училища и в частност, УАСГ. След приемането на Закона за развитие на академичния състав (ЗРАСРБ) през 2018 г. [6 – 8] се очакваше, че ще има рязък скок на публикации на автори от УАСГ в Scopus-реферирани научни списания. За съжаление, такъв не се наблюдава (фиг. 1). Същевременно още по-негативна е тенденцията броят на публикациите в Годишника на УАСГ също да намалява [3]. Това може да бъде обяснено по един от следните начини:

- а) преподавателите от УАСГ са намерили други места да представят своите научни постижения, извън Годишника и Scopus-реферираните списания;
- б) в УАСГ се правят все по-малко научни изследвания, което пък води до намаляване на броя на свързаните с тях публикации.

При съпоставяне на публикациите в Scopus-реферирани списания на автори от УАСГ с тези на сродните висши училища ясно се вижда преднината на ТУ-София. И ако тя може да бъде обяснена със значително по-големия брой преподаватели там, вж. табл. 1, не така стоят нещата с ХТМУ, ЛТУ, където броят на работещите не е по-голям от този в УАСГ.

Ако приемем, че средният брой цитати на публикация е критерий за качеството на научната продукция, то и тук УАСГ, с неговите средно 5,9 цитирания, изостава от близките му МГУ, ХТМУ и ЛТУ (табл. 2), което подсказва и за изоставане в областта на научните изследвания.

Освен всичко, изброено по-горе, фиг. 4 и табл. 3 навеждат на мисълта, че изследователите от УАСГ нямат интерес да популяризират своите публикации. А без видимост на резултатите от научни изследвания, те изпадат в маргиналност и все повече отдалечават университета от получаване на статут на изследователско висше училище [3].

ЛИТЕРАТУРА

1. <https://www.scopus.com/home.uri>, visited on 01.09.2024.
2. <https://www.scopus.com/sources>, visited on 01.09.2024.
3. Venelinov, T., Dimitova, Z. Publication activities of the UACEG in referenced and indexed editions in the new millennium. // Annual of UACEG, 2023, 56(4): 1627 – 1639.
4. <https://bpos.bg/>, visited on 22.10.2024.
5. <https://www.researchgate.net/>, visited on 22.10.2024.
6. Закон za razvitiето na akademichnia sastav v Republika Bulgaria. DV, br. 30 ot 3 april 2018 g.

7. Pravilnik za prilagane na zakona za razvitiето na akademichnia sastav v Republika Bulgaria. PMS № 202 ot 10.09.2010, DV, br. 56 ot 6 juli 2018 g.

8. Izmenenie i dopalnenie na Pravilnika za prilagane na Zakona za razvitiето na akademichnia sastav v Republika Bulgaria. PMS № 26 ot 13.02.2019 g., DV, br. 15 ot 19 fevuari 2019 g.

PUBLICATION ACTIVITY OF THE UACEG IN SCOPUS-INDEXED JOURNALS, BOOKS AND CONFERENCE PROCEEDINGS IN 2018 – 2023

L. Zdravkov¹, T. Venelinov²

Keywords: Scopus, UACEG, TU-Sofia, VSU, UCTM, MGU, UF, UT

ABSTRACT

The publication activity for the year 2023 of the University of Architecture, Civil Engineering and Geodesy (UACEG) was examined in the Annual of the UACEG, in which articles were published on the delivered reports of the International Jubilee Scientific Conference "80 years of the UACEG", held between November 9 and 11, 2022. The scientific production in refereed and indexed (Scopus) editions after the adoption of the Law on the Development of the Academic Staff (ZARASRB) in 2018 to 2023 is presented. A comparison is made between the publications in the refereed and indexed editions and those of the related to UACEG technical universities in the Republic of Bulgaria. Attention has also been paid to the promotion of the scientific production of authors from UACEG and related higher schools.

¹ Lyubomir Zdravkov, Assoc. Prof. Dr. Eng., Editor-In-Chief of the Annual of UACEG, UACEG, 1 H. Smirnenski Blvd., Sofia 1046, e-mail: zdravkov_fce@uacg.bg

² Tony Venelinov, Assoc. Prof. Dr., Dept. "Water Supply, Sewerage, Water and Wastewater Treatment", UACEG, 1 H. Smirnenski Blvd., Sofia 1046, e-mail: tvenelinov_fhe@uacg.bg